

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE W KLASIE VIII
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 IM. MARIANA KOSZEWSKIEGO W KOŚCIANIE**

**I. Kryteria wymagań ogólnych na poszczególne oceny
z wiedzy o społeczeństwie w klasie VIII**

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą,
- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej, poszerza swoją wiedzę o wiadomości wykraczające poza podstawę programową, prezentuje dodatkową wiedzę w toku zajęć lekcyjnych,
- selekcjonuje i hierarchizuje zdobyte wiadomości,
- formułuje przemyślane i oryginalne wnioski,
- samodzielnie wykonuje zadania o wysokim stopniu trudności, nie popełniając żadnych błędów merytorycznych,
- wnosi twórczy wkład do pracy lekcyjnej, proponuje oryginalne rozwiązania,
- wykorzystuje wiedzę w nowych sytuacjach poznawczych, potrafi samodzielnie formułować pytania i rozwiązywać problemy,
- rozwija zainteresowania społeczne, wykazuje inicjatywę i pomysłowość,
- ma krytyczne podejście do zagadnień poruszanych na lekcji,
- potrafi dyskutować, używa odpowiedniej argumentacji,
- współpracuje z nauczycielem w przygotowaniu niektórych zajęć,
- planuje i organizuje swoją pracę oraz pracę grupy zadaniowej,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych posługuje się nienaganną polszczyzną,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą, dostateczną i dobrą,
- opanował w niemal pełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej,
- swobodnie wypowiada się na temat przyczyn, przebiegu i skutków wydarzeń oraz zjawisk historycznych i społecznych,
- samodzielnie wyciąga złożone wnioski,
- ocenia dokonania postaci z życia politycznego i społecznego,
- integruje wiedzę z różnych przedmiotów i źródeł różnego typu, wyraża ją w wypowiedziach ustnych i pisemnych, posługuje się poprawnym językiem,
- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty źródłowe,
- dostrzega ciągłość i zmienność w różnych formach życia politycznego i społecznego (państwo, przemiany w strukturze społecznej, gospodarczej, kulturowej itp.),
- samodzielnie rozwiązuje wszystkie problemy teoretyczne i praktyczne z zakresu wiedzy o społeczeństwie,

- aktywnie działa w zespole, wspiera innych, wpływa na efektywność pracy pozostałych członków grupy,
- uczestniczy w realizacji zadań dodatkowych,
- odnosi pewne sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą i dostateczną,
- opanował w niepełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej,
- prawidłowo posługuje się terminologią z zakresu wiedzy o społeczeństwie,
- porównuje wydarzenia, dostrzega złożoność związków przyczynowo-skutkowych między wydarzeniami,
- samodzielnie wyciąga ogólne wnioski,
- charakteryzuje dokonania ważnych postaci z życia publicznego,
- samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł,
- analizuje i interpretuje teksty źródłowe z niewielką pomocą nauczyciela,
- wykonuje wszystkie rodzaje ćwiczeń związane z orientacją w czasie,
- dobrze posługuje się mapą polityczną, poprawnie odczytuje zawarte w niej informacje,
- zna różne systemy organizacji społeczeństw i państw,
- rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem informacji z różnych źródeł, inspirowany przez nauczyciela potrafi rozwiązać trudniejsze zadania,
- swobodnie wypowiada się na wybrane tematy,
- formułuje i uzasadnia własne poglądy i opinie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach, systematycznie przygotowuje się do zajęć.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na ocenę dopuszczającą,
- opanował minimum wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej,
- z niewielkimi trudnościami posługuje się terminologią poznaną na lekcjach,
- dostrzega podstawowe związki przyczynowo-skutkowe,
- wyciąga proste wnioski z otrzymanych informacji,
- zna cele i zasady działania Unii Europejskiej,
- wymienia zasady bezpieczeństwa w sieci,
- pod kierunkiem nauczyciela gromadzi, porządkuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł,
- podejmuje próby analizy i interpretacji tekstu źródłowego,
- z niewielką pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w czasie,
- szereguje poznane wydarzenia w czasie,
- z niewielką pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w przestrzeni (mapa),
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem,
- wykonuje proste zadania pisemne, poprawia popełnione błędy merytoryczne,
- formułuje krótkie i proste wypowiedzi na zadany temat,
- formułuje ogólne opinie,

- wykazuje niewielką aktywność na lekcjach, ale współpracuje z grupą podczas realizacji zadań,
- posługuje się mediami elektronicznymi.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści konieczne, ale jego wiedza jest fragmentaryczna, ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach, lecz z pomocą nauczyciela potrafi je uzupełnić,
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie podstawowych pojęć z zakresu wiedzy o społeczeństwie,
- zna główne postacie z życia publicznego,
- zna prosty podział grup społecznych,
- rozumie prosty tekst źródłowy,
- umie wymienić główne prawa i obowiązki obywatela,
- określa rolę rodziny jako najważniejszej grupy społecznej,
- wskazuje cechy charakterystyczne regionu, w którym mieszka,
- wymienia organy samorządowe wybierane przez obywateli,
- okazuje szacunek symbolom państwowym,
- wyjaśnia, na czym polega wolontariat,
- zachowuje się godnie w czasie obchodów świąt i uroczystości państwowych,
- wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- ma trudności ze zbudowaniem poprawnej wypowiedzi,
- zachowuje na lekcji bierną postawę, ale wykazuje chęć współpracy i odpowiednio motywowany jest w stanie przy pomocy nauczyciela wykonać proste polecenia.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie opanował umiejętności zawartych w kryteriach wymagań na ocenę dopuszczającą.

II. Ocenianie osiągnięć ucznia

Nauczyciel sprawdza stopień realizacji podstawy programowej dotyczącej przedmiotu wiedza o społeczeństwie, oceniając dwa aspekty działalności uczniów.

Pierwszy to postępy ucznia wynikające ze zdobytej wiedzy i umiejętności. Uczeń dowiadyuje się, w jakim stopniu opanował wiadomości i umiejętności, a nauczyciel uzyskuje informacje o efektywności stosowanych metod pracy.

W wypadku takiego oceniania uczeń uzyskuje stopnie za:

- umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji,
- krótkie odpowiedzi ustne (polegają na sprawdzeniu umiejętności ucznia w zakresie rozumienia problemu, związków przyczynowo-skutkowych),
- prace domowe,
- sprawdziany (testy z zadaniami otwartymi – krótkie wypowiedzi, teksty z luką, testy z zadaniami zamkniętymi – na dobieranie, wielokrotnego wyboru, prawda-falsz),
- krótkie sprawdziany obejmujące treści z trzech ostatnich lekcji,
- pracę z tekstem źródłowym,
- prace manualne (rysunki, komiksy, kolaże itp.),

- teczki portfolio,
- referaty.

Drugi aspekt dotyczy emocji i postaw ucznia. Formułując ocenę, nauczyciel powinien brać pod uwagę zaangażowanie na lekcji, samodzielność, pomysłowość, oryginalne podejście ucznia do postawionego przed nim problemu, aktywność w realizacji zadań na terenie szkoły i poza nią oraz odpowiedzialność za przyjęte zobowiązania.

III. Kryteria oceny poszczególnych form aktywności ucznia

Prace długoterminowe

Oceniana będzie samodzielna praca długoterminowa ucznia - jak gromadzenie materiałów, dokumentacja, czytanie i twórcze wykorzystywanie literatury, osiągnięcia w konkursach.

Za zwycięstwo w konkursie przedmiotowym i uzyskanie tytułu laureata uczeń otrzyma ocenę celującą na zakończenie roku szkolnego.

Krótkie sprawdziany (kartkówki)

Zakres treści kartkówek obejmuje trzy ostatnie lekcje. Nie muszą być zapowiedziane.

- celujący 100% - 98%
- bardzo dobry 97% - 85%
- dobry 84% - 71%
- dostateczny 70% - 51%
- dopuszczający 50% - 31%
- niedostateczny 30% - 0%

Test pisemny (sprawdzian) obejmujący dział materiału; zapowiedziany z tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie są zobowiązani do uczestniczenia w teście w określonym dniu. Nieobecność na sprawdzianie może być usprawiedliwiona chorobą ucznia. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może pisać sprawdzianu z całą klasą, to powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym od powrotu do szkoły. Poprawa każdej oceny ze sprawdzianu jest dobrowolna, odbywa w terminie uzgodnionym z nauczycielem. W każdym półroczu przewiduje się co najmniej dwa sprawdziany.

- 100 – 98% - celujący
- 97 – 96% - celujący minus
- 95% - bardzo dobry plus
- 94 – 91% - bardzo dobry
- 90% - bardzo dobry minus
- 89 – 85% - dobry plus
- 84 – 80% - dobry
- 79 – 75% - dobry minus
- 74 – 72% - dostateczny plus
- 71 – 52% - dostateczny
- 51 – 50% - dostateczny minus
- 49– 45% - dopuszczający plus
- 44 – 33% - dopuszczający

- 32 – 30% - dopuszczający minus
- 29– 27% - niedostateczny plus
- 26 – 0% - niedostateczny

Materiały źródłowe

Oceniana jest umiejętność analizy źródeł różnego typu.

Aktywność ucznia na lekcji

Nauczyciel ocenia aktywność ucznia na lekcji. Uczeń, który zdobędzie trzy plusy, otrzyma ocenę bardzo dobrą. Jeśli uczeń nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela lub nie podejmuje pracy podczas lekcji, otrzymuje minus. Konsekwencją trzech minusów jest ocena niedostateczna.

IV. Ocenianie uczniów – średnia ważona

1. Podstawą do wystawienia oceny śródrocznej, rocznej/końcowej jest średnia ważona z uzyskanych ocen cząstkowych.
2. Każda ocena cząstkowa uzyskiwana przez uczniów ma określoną wagę. Uczeń na każdym etapie nauki może śledzić ewaluację swojej oceny i precyzyjnie określić średnią ważoną z otrzymanych ocen.
3. Średnia ważona w przeciwieństwie do arytmetycznej uwzględnia fakt, że nie każda ocena ma taką samą wagę, dlatego jest bardziej obiektywna i sprawiedliwa. Zatem system ten pozwala w sposób jednoznaczny wystawić ocenę śródroczną, roczną/końcową.
4. Przyjęcie w szkole WZO opartego na ocenianiu uczniów w kategoriach wagi wystawianej oceny ma na celu:
 - a) ujednoczenie systemu oceniania,
 - b) podwyższenie jakości oceniania,
 - c) motywowanie uczniów do kreatywnego myślenia i samodzielnej pracy,
 - d) wzięcie odpowiedzialności przez ucznia za swoje postępy w nauce.
5. Każdej ocenie cząstkowej przyporządkowuje się liczbę naturalną, oznaczając jej wagę, w hierarchii ocen (obowiązuje trójstopniowa wartość wag od 1 do 3).
6. Oceny śródroczne, roczne/końcowe wystawiane są na podstawie średniej ważonej ocen cząstkowych według następującego schematu:

Ocena	Średnia ważona
niedostateczny	1,50 i poniżej
dopuszczający	1,51 – 2,69
dostateczny	2,70 – 3,69
dobry	3,70 – 4,69
bardzo dobry	4,70 – 5,49
celujący	5,50 – 6,0 lub jeżeli uczeń został laureatem konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub finalistą olimpiady o zasięgu ogólnopolskim

7. Formy aktywności i ich waga:

waga	formy aktywności	kolor zapisu w dzienniku
3	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawdzian całoroczny • Test • Sprawdzian • Wyróżniająca się aktywność • Tytuł laureata w konkursie międzyszkolnym, powiatowym, rejonowym, wojewódzkim, ogólnopolskim • Dalsze miejsca w konkursie wojewódzkim, ogólnopolskim 	czerwony
2	<ul style="list-style-type: none"> • Kartkówka • Odpowiedź ustna • Praca z tekstem źródłowym • Realizacja i prezentacja projektu • Wygrana w szkolnym konkursie • Reprezentowanie szkoły w wydarzeniach pozaszkolnych 	zielony
1	<ul style="list-style-type: none"> • Praca na lekcji • Praca w grupie • Zadanie dodatkowe • Aktywność • Test diagnostyczny • Udział w konkursie szkolnym, międzyszkolnym, powiatowym, rejonowym, wojewódzkim, ogólnopolskim 	czarny

8. Na ocenę śródroczną, roczną/końcową uczeń pracuje systematycznie – nie ma możliwości zmiany oceny w wyniku jednorazowego przygotowania się z określonej części materiału lub jednorazowego zadania dodatkowego.
9. Jeżeli uczeń opuścił obowiązkową pracę klasową, test, sprawdzian, kartkówkę (nieobecność usprawiedliwiona), to powinien ją napisać w wyznaczonym przez nauczyciela terminie.
10. Nieobecność odnotowana jest jako „0” w tej kategorii w dniu pisania pracy pisemnej. „0” nie jest oceną, jedynie informacją dla nauczyciela i rodzica o nieobecności ucznia na sprawdzianie. Po przystąpieniu ucznia do pisania zaległej pracy pisemnej w miejscu „0” nauczyciel wpisuje otrzymaną ocenę. Jeżeli uczeń nie napisze pracy pisemnej w ustalonym z nauczycielem terminie, nauczyciel może zobowiązać go do napisania tej pracy (lub odpowiedzi ustnej) na kolejnych zajęciach z danego przedmiotu.
11. Uczeń może poprawiać tylko raz ocenę z prac pisemnych (sprawdzian, testy, kartkówki, teksty źródłowe) w uzgodnionym z nauczycielem terminie. Ocena

uzyskana w drugim terminie jest zapisywana w osobnej kolumnie i jest tak samo ważna jak ocena uzyskana w pierwszym terminie.

12. Ocena roczna/końcowa jest obliczana jako średnia ważona z ocen cząstkowych z całego roku szkolnego.

V. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna

Uczeń, który chciałby otrzymać ocenę wyższą niż przewidywana, powinien wystąpić o to z ustnym wnioskiem do nauczyciela przedmiotu.

Nauczyciel przedmiotu przeprowadza z uczniem rozmowę i rozpatruje możliwość podwyższenia oceny biorąc pod uwagę następujące wymagania:

- wywiązywanie się w ciągu roku szkolnego ze swoich obowiązków podczas zajęć edukacyjnych,
- systematyczne uczęszczanie na zajęcia edukacyjne,
- analiza bieżących ocen wskazuje na systematyczne podwyższanie stopnia opanowania wiadomości i umiejętności wymaganych na danych zajęciach.

Jeżeli uczeń spełnił wszystkie w/w warunki otrzymuje zgodę na możliwość uzyskania oceny wyższej niż przewidywanej. Uczeń umawia się z nauczycielem na termin (w ciągu 7 dni) sprawdzenia wiadomości w formie pisemnej.